

Midtre Gauldal kommune
Rådhuset - Rørosveien 11
7290 STØREN

Vår dato: 11.03.2024
Vår referanse: 22/53656 - 56
Deres dato:
Deres referanse:

Distriktsgrense for Gåebrien sijte i reindriftens arealbrukskart (Kilden)

Viser til henvendelser om distriktsgrensen for Gåebrien sijte og hvordan den vises i reindriftens arealbrukskart ([Kilden](#)), senest i deres brev av 6.3.2024. Vi beklager at det har tatt tid å gjennomgå saken. Vi oppfatter saken som kompleks og det har tatt tid å få på plass tilstrekkelig dokumentasjon.

Oppsummering av saken:

- Midtre Gauldal kommune ber om at Landbruksdirektoratet endrer Gåebriens distriktsgrense som går i nordlig retning fra Mortenfjellet til kommunegrensen i Selbu, da de anser den som feil inntegnet. Opprinnelig ble saken meldt inn til Landbruksdirektoratet av grunneier for eiendom 236/1, Hans Marius Liabø.
- Landbruksdirektoratet anmodes samtidig til å fjerne inntegningene reinbeitedistriktet har gjort utenfor reinbeiteområdet. Kommunen skriver at det skaper feil i kunnskapsgrunnlaget ved saksbehandling når saksbehandlere ikke er kjent med at dette er definert som ulovlig beite. Kommunen viser til Statsforvalteren i Trøndelag sitt vedtak av 4. november 2022 om pålegg om utdriving av rein, og vedtak om illeggelse av tvangsmulkt av 18. november 2022.

Angående inntegninger av årstidsbeiter utenfor reinbeitedistriktet

Reindriftens arealbrukskart er næringens egen illustrasjon på hvordan reindriften i hovedsak og normalt bruker reindriftsområdene. Reinbeitedistriktene tegner selv inn arealbruk i kartene. Reindriftskartene er ikke juridisk bindende i seg selv, og er ikke rettighetskart. Det finnes i dag ingen lovhjemmel for reindriftens arealbrukskart. Det er avtalepartene i reindriftsavtalen som er enige om å drifte og vedlikeholde kartet for å synliggjøre næringens arealbruk.

Grenser for reinbeiteområder og reinbeitedistrikter skal fremgå av kartet i henhold til gjeldende rettsgrunnlag. Landbruksdirektoratet har ansvar for at grensene i kartet samsvarer med rettsgrunnlaget.

I Reindriftsavtalen 2022/23 fikk NIBIO og Landbruksdirektoratet i oppdrag fra avtalepartene Landbruks- og matdepartementet og Norske Reindriftsamers Landsforbund å synliggjøre forskjellen på beiteområder som er tegnet inn utenfor reinbeitedistrikt og

innenfor reinbeitedistrikt. Kartløsningen ble tilpasset slik at inntegninger utenfor reinbeitedistrikt ble vist med annen bakgrunnsfarge, og det ble lagt inn informasjon på kartflatene om at «årstidsbeitet ligger utenfor reinbeitedistrikt». Formålet med å vise inntegningene med en annen bakgrunnsfarge er å skille dem fra inntegninger innenfor reinbeitedistriktet, og å synliggjøre at arealbruken i dette området har en annen status enn arealbruken som er tegnet innenfor reinbeitedistrikt.

Kartet skal vise faktisk arealbruk og slik sett være til nytte for offentlig forvaltning, kommuner og andre interesser. I arealplanlegging må kartene suppleres med dialog med reinbeitedistriktene om deres bruk av områdene. Kartene er en del av det offentlige kartgrunnlaget, som betyr at det skal tas hensyn til i offentlig planlegging.

Svar på spørsmål om Reindrifststyret

Dere ønsker å vite om saken må til Reindrifststyret og eventuelt med hvilken begrunnelse. Dere spør videre om hvem som legger fram sak for Reindrifststyret.

Reindrifststyret og Reindrifststyrets mandat følger av reindrifstloven § 71, hvor det står at reindrifststyret skal behandle saker som følger av reindrifstloven samt etter Kongens nærmere bestemmelser. Landbruksdirektoratet er sekretariat for Reindrifststyret og skal forberede saker for Reindrifststyret, og legge frem forslag til vedtak i enkeltsaker. Dette følger av [Instruks om Reindrifststyrets oppgaver, myndighet og arbeidsordning](#).

I epost av 5.12.2023 informerte vi dere om at vi er i kontakt med Kartverket, og at vi med utgangspunktet i Kartverkets utgreiing vil vurdere videre prosess.

Med utgangspunkt i dokumentasjonen fra Kartverket som vi nå har mottatt, anser vi ikke at vi har tilstrekkelig grunnlag for å fremme sak for Reindrifststyret om endring av reinbeitedistrikts- og reinbeiteområdegrense. Vi vil gjøre rede for dette i neste avsnitt.

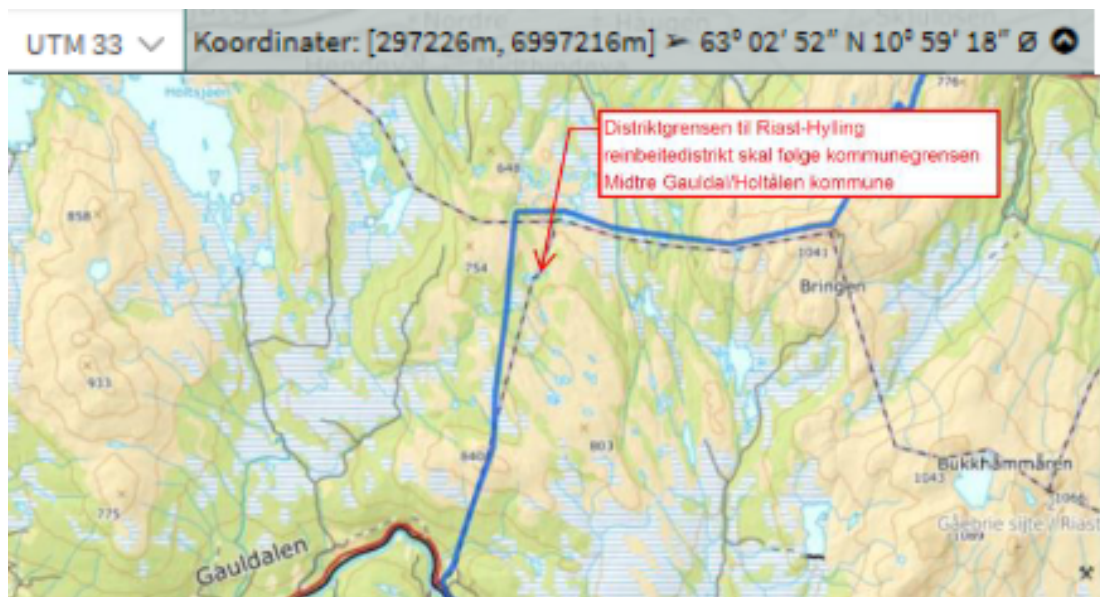
Gåebriens distriktsgrense i vest

Dagens distriktsgrense for Gåebrien går inn i Midtre Gauldal kommune. Kommunen og grunneier mener at distriktsgrensen må endres til å følge kommunegrensen mellom Midtre Gauldal og Holtålen kommune. Grunneier argumenterer i tillegg for at grensen bør gå inn i Holtålen kommune, langs med historisk herredsgrense.

I brev av 20.02.23 skriver Midtre Gauldal kommune:

«Saken har vært fremmet til kommunen i mange år fra grunneiersiden. «Det er viktig at dette rettes opp slik at kunnskapsgrunnlaget blir korrekt for alle aktører som benytter offentlige kartbaser i sin virksomhet.»

Grunneier viser i kontakt med Landbruksdirektoratet til Kongelig resolusjon av 1894 som sier at distriktsgrensen skal følge kommunegrensen, og legger ved følgende kartutklipp (17.05.21):

Figur 1 Kartvedlegg fra grunneier

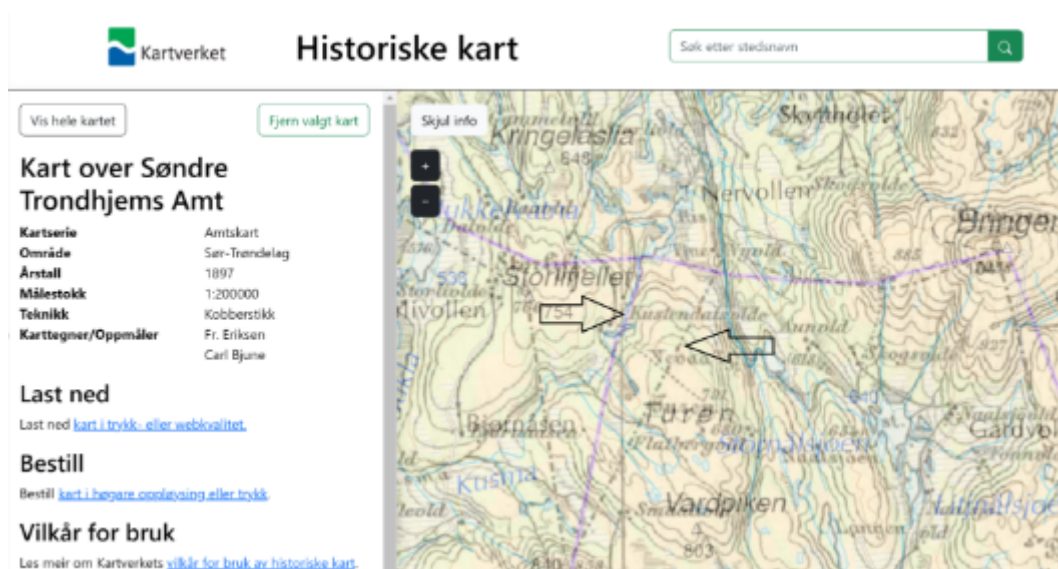
Den kongelige resolusjonen av 1894 sier følgende om grensen i vest (vår utheving):

*Bækken Grunna og videre Vassdraget gjennom Sandtjernet, Rugelsjøen, Elven Rugla, **Gulelven ned til Grændsen mod Singaas Herred (kort nordenfor Langlete) derfra denne Herredsgrændse Nord til Grændsen mod Selbu**, og derefter Herredsgrændsen for Selbu til Fjeldet Bringen, videre mod Nord over sammes høieste Top i ret Linie til Lille-Kalvsjøen og derfra efter Aaen Raana til sammes Udløb i Nea.*

[Kommentar: Singaas er tidligere kommune i den sammenslåtte kommunen Midtre Gauldal]

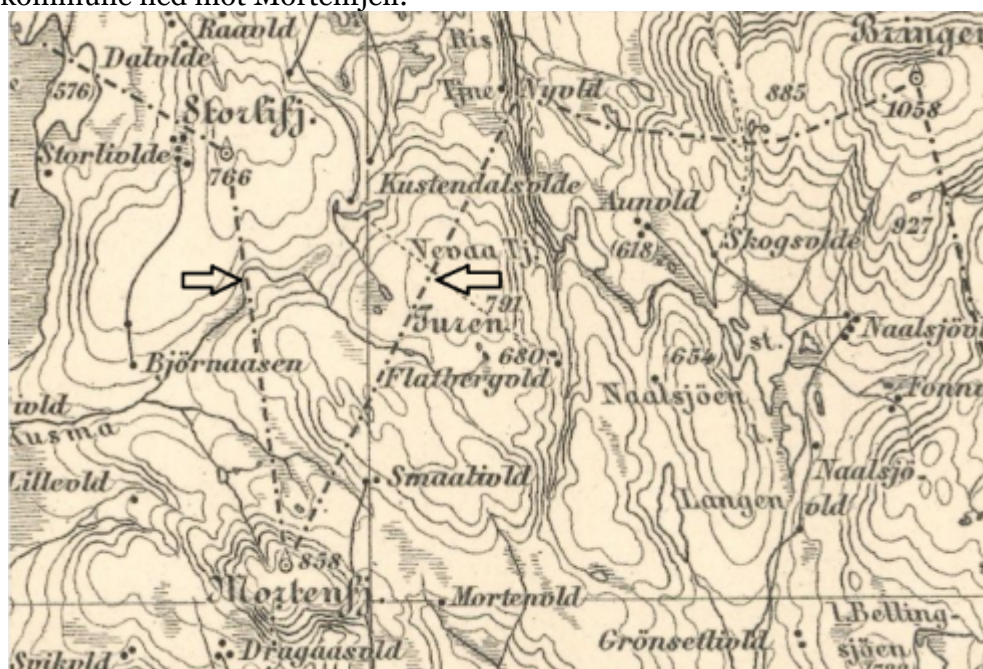
Grensen skal ifølge den kongelige resolusjonen følge kommunegrensen for Singaas.

Utklippet nedenfor (Figur 2) viser amtskart fra 1897. Kartet er tilgjengelig elektronisk på følgende lenke (Kartverket): <https://www.kartverket.no/om-kartverket/historie/historiske-kart/kart/#id=494>. Grensen i lilla er dagens kommunegrense mellom Midtre Gauldal og Holtålen, og svart stiplet linje er herredsgrensen i 1897, slik den var tegnet inn på kart:

Figur 2 Amtskart fra 1897 med dagens kommunegrense og bakgrunnskart overlagt i Kartverkets portal over historiske data

Følgende kartutklipp (figur 3) viser at det i kartet var tegnet inn en kile fra Selbu kommune ned mot Mortenfjell:

Figur 3 Utklipp fra amtskart fra 1897.

Kartverket har på forespørsel fra Landbruksdirektoratet gjennomgått historikk for kommunegrensen på denne strekningen. Se vedlagt epost fra Kartverket. Kartverket har lagt ved 5 vedlegg fra Grensearkivet. Kartverket skriver:

Det korte svaret (...) er at grensa i kartet fra 1897 var omstridt, og derfor ikke kan regnes som gjeldende, hverken i 1897 eller i 1894. Grenseforløpet mellom kommunene ble endelig fastsatt i grensebeskrivelsen i jordskiftesaken som ble avsluttet i 1963.

NGO, datidens Kartverket, tok i 1891 initiativ til en gjennomgang av grensen da de hadde fått informasjon om at den var feil inntegnet.

Kartverket skriver at denne kilen som går fra Storlifjellet sør til Mortenfjellet og nord igjen til Bringen, ser ut til å ha kommet inn i Kartverkets kart rundt 1881 og at de ikke finner den igjen på eldre kart.

Jordskifteretten konkluderte med at man ikke kan feste lit til at grensa mellom Selbu og kommunene Singsås og Haltdalen [tidligere kommune i Holtålen] som går i en kile ned mot Mortenfjellet på kartene er herredsgrense. Det begrunner de med at grenseforløpet fra en tidligere rettsak som Selbu viste til, omhandler bruksrettsgrenser, ikke eiendomsgrenser.

Kartverket skriver videre:

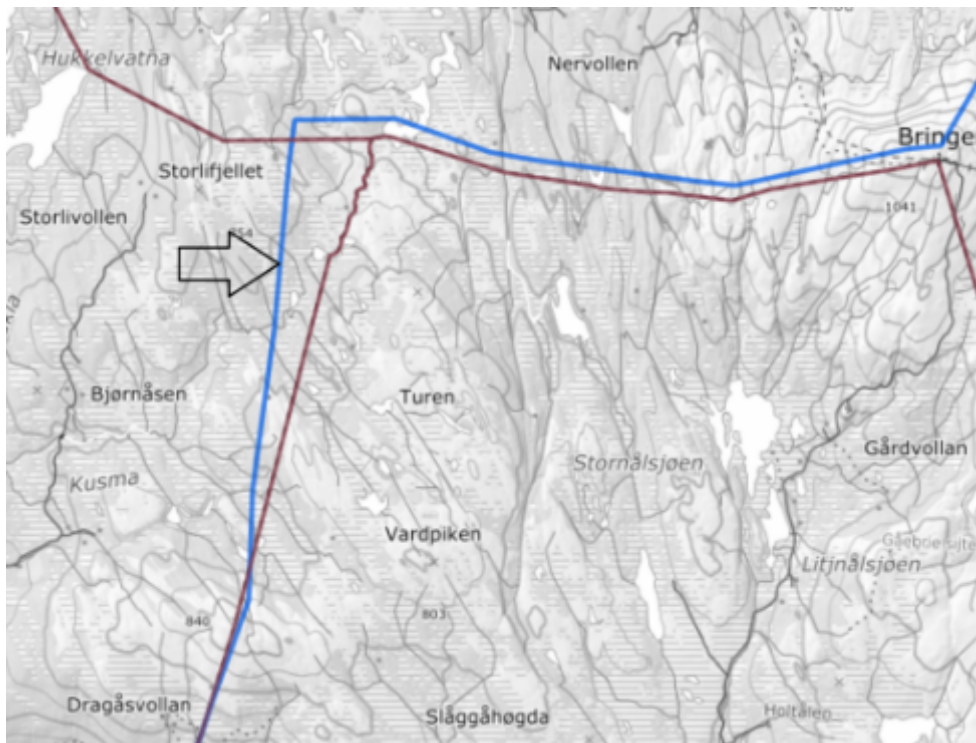
At ei grense er tegna inn på kartet er heller ikke ensbetydende med at den er juridisk bindende. Dersom det ikke foreligger vedtak om at administrative grenser skal gå slik de er tegna inn på kartet, eller eventuelle erklæringer om at parter på begge sider er enige i at det er slik grensa går, kan man ikke uten videre bruke kommunegrensene i kartet som bevis i saker. Når det gjelder bruksrettsgrenser er det ikke uvanlig at de strekker seg utover eiendomsgrenser, også eiendomsgrenser som samtidig er administrative grenser.

Landbruksdirektoratet har sett på hvordan grensen var tegnet inn i amtskart fra før 1881. [Amtskart fra 1879](#) viser at herredsgrensen er tegnet i sørlig retning fra Selbu mot Mortenfjell, og kilen som fantes i kart av 1897 vises ikke her:

Figur 4 Amtskart 1879 - utklipp

Grensen i kartet fra 1879 kan se ut til å samsvare med hvordan reinbeitedistriktets grense er tegnet inn i reindriftens arealbrukskart i dag (den blå linjen i Figur 5), men det er vanskelig å vurdere dette eksakt i et historisk kart.

Figur 5 Utklipp fra Kilden reindrift. Blå grense viser reinbeitedistriktsgrensen for Gåebrien. Rød linje viser kommunegrenser.

Landbruksdirektoratets vurdering av Gåebriens distriktsgrense mellom Mortenfjell og Selbu kommune

Med utgangspunkt i Kartverkets dokumentasjon av usikkerhet og uenighet rundt kommunegrensen som lå i kartet på 1890-tallet, da distriktsgrensen ble fastsatt, anser vi ikke at det foreligger god nok dokumentasjon på at Gåebriens distriktsgrense faktisk er feil inntegnet i reindriften arealbrukskart. Landbruksdirektoratet ser ikke grunnlag for å fremme sak til Reindriftsstyret om endring av distriktsgrensen, og som følge av det reinbeiteområdegrense.

Dagens kommunegrense som ble trukket opp i jordskiftesak i 1963 kan ikke uten videre brukes som bevis på hvilket grunnlag distriktsgrensen i 1894 ble tegnet ut fra.

Vi ønsker igjen å påpeke at reindriften arealbrukskart er et informasjonskart og ikke et rettighetskart. Det er et sentralt verktøy for å synliggjøre den faktiske arealbruken reindriften har i et område, og må suppleres med dialog med reindriften i området.

Dersom kommunen og grunneier ønsker en ytterligere avklaring av distriktsgrensen kan dere kontakte jordskifteretten, som skal være rigget for å håndtere slike saker.

Ved problemstillinger rundt rein på dyrket mark, slik grunneier påpeker, finnes det muligheter for å søke om tilskudd til konfliktforebyggende tiltak. Mer informasjon om dette finnes på Landbruksdirektoratets nettside

<https://www.landbruksdirektoratet.no/nb/reindrift/ordninger-for-reindrift/konfliktforebyggende-tiltak>

Med hilsen
for Landbruksdirektoratet

Tone Frantzen Seppola
fungerende seksjonssjef

Hege Fjellstad
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og trenger derfor ingen signatur.

Mottakere:

Midtre Gauldal kommune Rådhuset - Rørosveien 11 7290 STØREN

Kopi til:

Gåebrien sijte v/Inge Even
Danielsen

Hans Marius Liabø
Statsforvalteren i Trøndelag Pb 2600 7734 STEINKJER

Vedlegg:

1904610-15 - Spørsmål om herredsgrense Singaas kommuneSingås 1894 CRM0292480

GrensearkivetSelbu nr. 69 - Grensegangssak vedk eiendommer i Selbu mot eiendommer i Singsås og
Haltdalen - herredsgrensa

GrensearkivetSelbu nr. 69 - KartvedleggGrensegangssakHerredsgrenseSelbuSingsåsHaltdalen

GrensearkivetSingsås nr. 6 - Kartvedlegg til Specialutskrift fra 18910403

GrensearkivetSingsås nr. 6 - OppmålingenTilSingsåsKommune18910319medSvarFraSingsaas18910403

GrensearkivetSingsås nr. 6 - SpecialutskriftSingsaasHerredstyrelse18910403